

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากกระแสพระราชดำริสพระราชบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2540 มีข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกระแสพระราชดำริซึ่งเป็นแนวทางสำหรับฟื้นฟูเศรษฐกิจในสภาวะวิกฤติ อันทรงคุณค่ายิ่ง รวมทั้งรัฐบาลในปัจจุบันได้กำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา โดยประสานความร่วมมือกันทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและประชาชนเพื่อให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งตนเองได้ กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ. ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาพัฒนาประเทศจึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเพื่อแบ่งและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำวิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาลรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การเรียนรู้แบบโครงการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบเรื่องนั้น ๆ ภายใต้คำแนะนำ ปรึกษาและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ เริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษา วางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งการจัดทำโครงการนั้นสามารถทำได้ทุก

ระดับชั้นอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มจะกระทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2546, หน้า 84)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช(รัชกาลที่ 9) มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่ พลกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ มีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 177)

โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบึง อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม พุทธศักราช 2561 ในปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 69.43 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือ ร้อยละ 75.00 (โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม , 2560, หน้า 17) สาเหตุเพราะ ครูไม่มีนวัตกรรม ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมในสิ่งที่ตนเองไม่สนใจ ขาดความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ค่อยใส่ใจ กับการเรียนรู้ ขาดทักษะการดำเนินชีวิต ทำงานไม่เป็น ขาดความอดทน เพื่อเป็นการแก้ไข ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ในด้านทักษะการ แก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และ กระบวนการสอนที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านดังกล่าว ได้พบว่า คู่มือการเรียนรู้แบบโครงงานวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นรูปแบบที่ใช้ในการสอนให้นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเองและด้วย ความร่วมมือและช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ทักษะการ แสวงหาความรู้ ทักษะการคิด และอื่น ๆ (ทิศนา แคมมณี, 2553, หน้า 265) อีกทั้งยัง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่รู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพราะเจตคติต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นพื้นฐานในการ

กำหนดทิศทางของพฤติกรรมมนุษย์ว่าจะไปในทางบวกและทิศทางลบ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติมีหลายปัจจัย แต่ที่สำคัญได้แก่ประสบการณ์บางอย่างที่ประทับใจมากทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ถ้านำเทคนิคการสอนที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้เกิดความประทับใจ จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีเจตคติในทิศทางบวกต่อการเรียนรู้ (ธนพร ยมรัตน์, 2547, หน้า 3) นอกจากนี้ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้เนื้อหา ทักษะการทำงาน รวมทั้งมองเห็นคุณค่าของการเรียน อันทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ปาริชาติ จิตฉ่ำ, 2540, หน้า 85)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในการพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาเป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหา โดยการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งนักเรียนจะต้องมีทักษะที่จำเป็น อันจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิด เป็นคนดีมีคุณธรรม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นเยาวชนที่ดีของชาติต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผลหรือไม่อย่างไร
2. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

4. เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้แบบ
โครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียน
แตกต่างกันก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยคู่มือการเรียนรู้
แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างก่อน
และหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. คู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล ตั้งแต่ร้อยละ 50
ขึ้นไป
2. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือ
การเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้คู่มือการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติ อันที่จะมีผลให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้
3. ได้แนวทางสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวนห้องเรียน 2 ห้อง จำนวนนักเรียน 70 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่ม

แบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มเพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนรู้ตามคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ทักษะการแก้ปัญหา

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 เจตคติ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาเรื่อง ชุมชนพอเพียง ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รายวิชาเพิ่มเติม วิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีเนื้อหาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 18 ชั่วโมง

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการนำคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยมีแผนประกอบการใช้คู่มือ จำนวน 3 แผน รวมเวลาทั้งหมด 18 ชั่วโมง (ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนและหลังเรียน) ดังนี้

2. ทดสอบวัดความรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ชุมชนพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

3. ดำเนินการสอน

3.1 แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีใหม่ เวลา 6 ชั่วโมง

3.2 แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การผลิตและปัญหาการผลิตในชุมชน

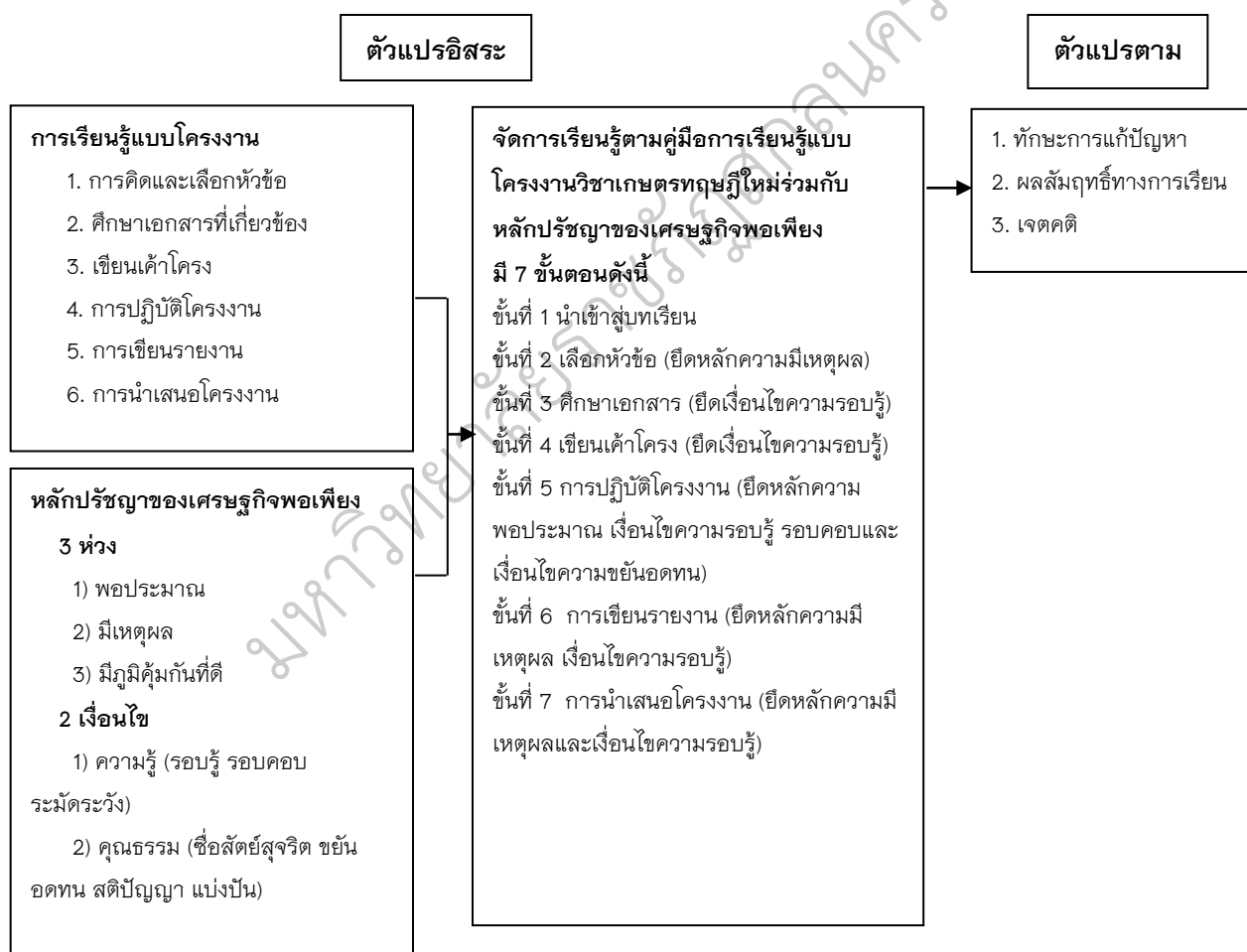
เวลา 6 ชั่วโมง

3.3 แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการ เวลา 6 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี หลักการ และขั้นตอนการทำโครงการ ของสุชาติ วงศ์สุวรรณ (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542, หน้า 13-18) นำมาบูรณาการร่วมกับ แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช(รัชกาลที่ 9) ว่า ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2551) นำมาเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย “การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน และเจตคติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. คู่มือ หมายถึง เอกสารสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 ปก
- 1.2 คำนำ
- 1.3 สารบัญ
- 1.4 คำชี้แจงสำหรับครู
- 1.5 วัตถุประสงค์
- 1.6 ความเป็นมา และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.7 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน
- 1.8 กำหนดการสอน
- 1.9 แผนการจัดการเรียนรู้
- 1.10 ใบงาน
- 1.11 แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
- 1.12 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
- 1.13 แบบประเมิน
- 1.14 แหล่งอ้างอิง

2. การเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางโครงการและดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการนั้น และเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งสิ้น โดยมีครูให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีแนวการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง
- ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ
- ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ
- ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงานโครงการ
- ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอโครงการ

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ที่พระราชทานให้แก่ ประชาชนชาวไทย ที่ชี้ถึงการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ มุ่งให้เกิด ความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากภายนอกได้ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือความ พอประมาณ ความมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว บนเงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความมีสติปัญญา และการแบ่งปัน

4. คู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เอกสารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้โครงการ ร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่นำจุดเด่นของการสอนสองวิธีมาผสมผสานเพื่อให้ นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา จัดแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการ เรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยเปิดวีดิทัศน์ ที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีบรรยากาศที่จะน้อม นำเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วจึงเข้าสู่บทเรียนตามกำหนดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 เลือกหัวข้อ (ยึดหลักความมีเหตุผล) ผู้เรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่จะ ศึกษา

ขั้นที่ 3 ศึกษาเอกสาร (ยึดเงื่อนไขความรอบรู้) สืบค้นข้อมูลหรือสำรวจ จากสถานที่จริง

ขั้นที่ 4 การเขียนเค้าโครง (ยึดเงื่อนไขความรอบรู้) ผู้เรียนเขียนเค้าโครง หลังจากได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติโครงการ (ยึดหลักความพอประมาณ เงื่อนไขความ รอบรู้รอบคอบและเงื่อนไขความขยันอดทน) ผู้เรียนปฏิบัติโครงการ โดยกระบวนการกลุ่ม ใช้ความรู้ ความสามารถและความขยันอดทน เพื่อให้เกิดชิ้นงานต่อไป

ขั้นที่ 6 การเขียนรายงาน (ยึดหลักความมีเหตุผลและเงื่อนไขความรอบ รู้) ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติโครงการมาเขียนรายงาน ตามขั้นตอน อย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 7 การนำเสนอโครงการ (ยึดหลักความมีเหตุผลและเงื่อนไขความรอบรู้) การนำเสนอโครงการ เป็นการแสดงผลงาน ความคิด และความพยายามที่ได้จัดทำโครงการจนสำเร็จ เป็นวิธีการทำให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจถึงกระบวนการและขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้า การนำเสนอโครงการอาจมีหลายรูปแบบ การแสดงนิทรรศการ การบรรยายประกอบแผ่นใส การบรรยายประกอบผังโครงการ การบรรยายปากเปล่า เป็นต้น ซึ่งอาจมีอุปกรณ์และเครื่องมือภาพประกอบการอธิบายหรืออาจมีการสาธิต

5. ประสิทธิภาพของคู่มือการเรียนรู้ หมายถึง การหาคุณภาพของเครื่องมือตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ตามคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ ที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน โดยเกณฑ์ตัดสินความเหมาะสม ดัชนีประสิทธิผลที่ดีต้องมากกว่าร้อยละ 50

6. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการใช้กระบวนการคิด ความรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ พฤติกรรมต่าง ๆ จากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้สติปัญญาและความคิด โดยใช้วิธีการเฉพาะเป็นเรื่อง ๆ เพื่อให้กระบวนการแก้ปัญหามีทิศทางมุ่งตรงไปสู่เป้าหมายสำหรับนำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ จากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการและได้มาซึ่งความรู้ใหม่ซึ่งวัดได้จากแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์ให้สอดคล้องกับคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในรายวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับคู่มือการเรียนรู้แบบโครงการวิชาเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 ข้อ

8. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบโดยมากเกิดขึ้นหลังการรับรู้ และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มการตอบสนองต่อทิศทางนั้นในทิศทางหนึ่ง วัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ